

**Republika Srbija
OPŠTINA TUTIN
Zaštitnik građana**

**PROGRAM I PLAN RADA
ZAŠTITNIKA GRAĐANA
OPŠTINE TUTIN**

Tutin, decembar 2013. godine

1. UVODNE NAPOMENE

Zakonom o lokalnoj samoupravi u članu 97. ("Sl. Glasnik RS", broj 129/2007) ustanovljena je institucija zaštitnika građana kao nezavisni i samostalni organ u lokalnim samoupravama i propisano je da se statutom ili nekim drugim opštim aktom lokalne samouprave uređuju njegova prava, nadležnost i ovlašćenja.

Statutom opštine Tutin u članu 115. ("Sl. list opštine Tutin", broj 9/2008) ustanovljen je ovaj organ u opštini Tutin i predviđeno je da se posebnom odlukom Skupštine opštine regulišu njegova prava, nadležnost i obaveze. U skladu sa tim, Skupština opštine Tutin je na prijedlog Opštinskog vijeća, dana 29. Novembra 2013. godine donijela Odluku o zaštitniku prava građana opštine Tutin ("Sl. list Opštine Tutin", broj 9/2013.). Na istoj sjednici Skupština je na prijedlog Predsjednika opštine izabrala prvog Zaštitnika građana Amera Bakića na mandatni period od šest godina ("Sl. list Opštine Tutin", broj 9 /2013.).

Bez obzira na različitu terminologiju koja je u širokoj upotrebi i to: ombudsman, zaštitnik građana, zaštitnik prava građana i građanski branilac, riječ je o istovjetnoj instituciji koja je ustanovljena na republičkom, pokrajinskom i lokalnom, odnosno opštinskom i gradskom nivou.

2. NADLEŽNOST I OVLAŠĆENJA

Odlukom Skupštine opštine o zaštitniku građana opštine Tutin, uređene su: nadležnost i ovlašćenja, način postupanja, izbor i prestanak dužnosti zaštitnika građana. Prema ovoj odluci, zaštitnik građana kao nezavisan i samostalan organ, štiti ljudska prava i slobode građana zajemčenih ustavom, potvrđenim i objavljenim međunarodnim ugovorima o ljudskim pravima, opšteprihvaćenim pravilima međunarodnog prava, zakonima Republike Srbije i propisima Opštine Tutin. Zaštitnik građana posebno štiti ljudska prava i slobode svakog pojedinca od povreda učinjenih od strane Opštinske uprave i organizacija javnih službi koje vrše javna i upravna ovlašćenja, a čiji je osnivač opština Tutin. U pogledu međusobnih odnosa, suština se ogleda u tome da Zaštitnik građana kontroliše rad Opštinske uprave i javnih službi. Ovlašćenja koja zaštitnik građana ima u tom pogledu, obuhvataju prvenstveno sprovođenje istrage, vođenje postupka, posredovanje (medijacije) između ovih organa i građana sa ciljem otklanjanja povreda prava i sloboda, kako bi se otklonile mirnim putem, odnosno bez učešća sudova, u postupku bržem i besplatnom za građane. U slučajevima kada postupak posredovanja nije bio uspješan,

Zaštitnik građana sačinjava preporuke, prijedloge i mišljenja koje dostavlja organima sa ciljem ukazivanja na nepravilnosti u radu, kao i medijima radi upoznavanja javnosti sa kršenjima ljudskih prava i organima koji ih krše. Organi uprave i javne službe imaju obavezu da saraduju sa Zaštitnikom građana, da mu omoguće pristup prostorijama i stave mu na raspolaganje sve podatke kojima raspolažu, a koji su od značaja za postupak koji vodi. Osnovni principi djelovanja Zaštitnika građana su: zakonitost, nezavisnost, nepristrasnost i pravičnost.

Zaštitnik građana je ovlašćen da Skupštini opštine i Opštinskom vijeću daje prijedloge za izmjene i dopunu propisa ukoliko smatra da do povrede prava dolazi zbog nedostatka u tim propisima, kao i da inicira donošenje novih propisa i opštih akata kada smatra da je to od značaja za ostvarivanje prava građana. U tom cilju, zaštitnik građana ima pravo da prisustvuje sjednicama Skupštine opštine, Opštinskog vijeća i njihovih radnih tijela, kao i pravo da učestvuje u raspravi kada se razmatraju pitanja iz njegove nadležnosti.

3. PRAVNI OKVIRI DJELOVANJA

Poslovi koje obavlja Zaštitnik građana definisani su članom 7. Odluke o zaštitniku prava građana opštine Tutin. Kako bi Zaštitnik građana obavljao poslove definisane po Odluci, u predmetima se, zavisno od konkretnog slučaja, primjenjuju sledeći propisi:

- Odluka o zaštitniku prava građana Opštine Tutin ("Sl. glasnik opštine Tutin", br. 9/2013).
- Ustav Republike Srbije ("Sl. glasnik RS", br. 35/08),
- Zakon o lokalnoj samoupravi ("Sl. glasnik RS", br. 129/97),
- Zakon o zaštitniku građana ("Sl. glasnik RS", br. 79/2005 i 54/2007),
- Opšta deklaracija o pravima čovjeka ("Sl. list SFRJ", br. 1/48),
- Međunarodni pakt o ekonomskim, socijalnim i kulturnim pravima ("Sl. list SFRJ", br. 7/71),
- Konvencija o pravima djeteta ("Sl. list SFRJ", br. 4/96 i 2/97),
- Konvencija o ukidanju svih oblika diskriminacije žena ("Sl. list SFRJ", br. 11/81),
- Konvencija o zaštiti ljudskih prava i sloboda ("Sl. list SRJ").

Radi zaštite i unapređenja ljudskih prava, Zaštitnik građana nadzire primjenu navedenih propisa i kontroliše zakonitost, celishodnost i efikasnost postupanja organa uprave i javnih službi.

4. POSTUPAK I OBLICI RADA PO PREDSTAVKAMA

U odnosu na standardne procedure koje su predviđene za rad organa lokalne samouprave a pogotovo u postupcima u kojima se primjenjuje Zakon o opštem upravnom postupku, rad Zaštitnika građana u opštini Tutin ne može se ograničiti samo na formalni pristup prijema podnesaka i obraćanja stranaka u vezi pitanja koja su predmet njihovog interesovanja, odnosno zahtjeva za zaštitu prava ili pritužbi kako je to propisima uređeno. Rad Zaštitnika građana u opštini Tutin odvijaće se, kako kroz postupanje po podnetim podnescima u pisanoj formi od strane građana i to bilo neposredno i predatih putem pošte ili u elektronskom obliku, tako i uzimanjem u postupak pritužbi koje se evidentiraju prilikom neposrednog obraćanja stranaka u formi zapisnika, a što je veoma značajno, jer najveći broj građana koji se obraćaju u vezi zaštite svojih prava ne razumije funkcionisanje pravnog sistema i neuki su za sastavljanje valjane pismene forme za svoje obraćanje, odnosno nisu ni upućeni na pravi način koji organ i kako je trebao postupiti u vezi zaštite njihovih prava. Moja saznanja ukazuju da građani u najvećem broju slučajeva imaju potrebu za usmenim obraćanjem i predstavljanjem svojih problema radi kojih se obraćaju, tako da u narednom periodu treba posvetiti najveću pažnju u stvaranju uslova za rešavanje ovog vida obraćanja. U tom dijelu, djelovanje Zaštitnika građana mora biti karakterisano određenom inicijativom u postupanju, jer se njegov rad ne može ograničiti na pasivno čekanje stranaka i njihovih pritužbi. Pored toga veliki broj obraćanja građana se može očekivati vezano za njihovu neupućenost u funkcionisanje pravnog sistema i sistema državne uprave i lokalne samouprave, pa samim tim ovi građani najčešće ni ne znaju kojem organu i na koji način treba da se obrate. U navedenom slučaju će se ovim građanima davati savjeti kojem organu i na koji način treba da se obrate u vezi sa svojim problemima, vodeći računa pri tome da se ne dira u djelokrug rada drugih institucija kao što su pravna pomoć, advokatura i drugo. Upravo suprotno od toga, sa ovim institucijama je potrebno ostvariti poseban vid saradnje kako bi se građanima omogućilo da i u takvim slučajevima gde im je potrebna pravna pomoć budu obezbijeđeni po pitanju svojih potreba, a posebno za pravne savjete i podneske. To u prvom redu znači da se intenzivira saradnja sa službom pravne pomoći, jer je ova saradnja neophodna radi stvaranja potpunog sistema za pomoć građanima da ostvare zaštitu svojih prava. Takođe, sa advokatskom komorom treba ostvariti neposrednu saradnju za slučajeve kada se građani upućuju da uz pomoć advokata svoja prava zaštite pred sudom. Pored navedenog, od značaja je i saradnja sa drugim organima koji rade na poslovima koji su vezani za ostvarivanje prava građana kako bi i građani svoja prava mogli

ostvarivati na što bolji i efikasniji način, a sa druge strane kako bi nadležni organi u postupanju prema građanima radili što bolje i efikasnije, jer je to zajednički cilj svih nas. Po pitanju saradnje, od posebnog je značaja razmjena iskustava sa Zaštitnikom građana Republike Srbije, a što će se odvijati kroz periodične konsultantske aktivnosti uz učešće lokalnih zaštitnika građana. Pored toga značajna je i saradnja sa drugim lokalnim zaštitnicima građana. Smatram da će u ovom periodu biti veoma značajan rad i saradnja sa Udruženjem lokalnih ombudsmana Srbije koje je ranije osnovano i koje je već kroz svoj dosadašnji rad i aktivnosti doprinijelo da se rad lokalnih ombudsmana unaprijedi. U narednom periodu smatram da je od izuzetnog značaja da se rad i djelovanje Zaštitnika građana u opštini Tutin približi javnosti, posebno na način da postane novi spoj i veza građana i lokalne uprave i drugih organizacija i zajednica koje vrše javna ovlašćenja. Zato će se vršiti stalne aktivnosti i to kroz nastupe na lokalnim i drugim medijima kroz koje će se nastojati da se rad ove službe približi građanima u najvećoj mogućoj mjeri, te takođe da se što više pojasni nadležnost i način rada i djelovanja u svim oblicima. Ovo je posebno važno jer građani još uvijek nisu dovoljno informisani o ovim pitanjima. Smatram da je takođe od posebnog značaja da se rad Zaštitnika građana približi i mladim generacijama, te u tom smislu treba ostvariti kontakte sa Kancelarijom za mlade i sa srednjim školama na teritoriji naše opštine kako bi se obezbijedilo posebno predstavljanje rada i djelovanja Zaštitnika građana u našoj opštini za generacije koje završavaju svoje srednje obrazovanje i prave svoj prvi veliki iskorak u životu. Na ovom planu je potrebno ostvariti veću saradnju sa školama kako bi se dogovorile konkretne mjere za realizaciju ovog dijela planskih aktivnosti. Ovdje se postavlja pitanje razmatranja mogućnosti da se u cilju poboljšanja upoznavanja mladih generacija u srednjim školama sa ovom institucijom organizuje i poseban konkurs za pismene radove na teme koje su vezane za zaštitu prava građana, a kako bi se podsticale mlade generacije da se što više bave ovim temama koje su od izuzetnog značaja, ukoliko za to ostvarimo saradnju i zainteresovanost srednjih škola. Ovu aktivnost mogli bi da organizujemo u saradnji sa drugim institucijama ili manifestacijama koje se bave ovim ili sličnim pitanjima. Takođe je od značaja rad i saradnja sa svim drugim relevantnim subjektima u našoj sredini (udrženja građana, nevladine organizacije i drugo), a čiji rad i djelovanje može biti od uticaja na poboljšavanje stanja po pitanju zaštite ljudskih prava, odnosno zaštite prava građana. Od posebnog su značaja oni subjekti čiji rad i djelovanje je usmjeren prema onim kategorijama stanovništva, odnosno onim građanima kod kojih postoji potencijalno povećana opasnost da mogu biti ugroženi, kao što su djeca, lica ometena u razvoju i potencijalne žrtve nasilja u porodici ili slične kategorije stanovništva. U tom cilju, uputiću javni poziv navedenim subjektima za

odgovarajuću saradnju i naše zajedničko angažovanje, te ostvarimo neposrednije kontakte kako bi ova saradnja zaživela u potpunosti a sve u interesu građana naše opštine.

5. INFORMISANJE JAVNOSTI

Informisanje ima veliki značaj za ostvarivanje funkcije Zaštitnika građana u opštini Tutin kroz predstavljanje rada i djelovanja ove institucije prema javnosti. Veoma je važno da javnost bude pravovremeno i potpuno informisana o radu Zaštitnika građana. U tom cilju, uspostaviću saradnju sa lokalnim medijima, odnosno dopisništvima drugih medija i proširićemo saradnju na zavidnom nivou. Kao poseban oblik rada i djelovanja Zaštitnika građana i inače je predviđeno obraćanje javnosti u pojedinim slučajevima kada se za to ukaže potreba. Ti slučajevi se moraju dobro procijeniti i pravilno odmjeriti. To će svakako biti slučaj ukoliko se desi da dođe do povrede prava građana u većem obimu, ili ukoliko se radi o izuzetno teškom slučaju povrede prava građana za kada se sigurno ukazuje potreba da Zaštitnik građana reaguje kroz saopštenje za javnost kojim će ukazati na navedenu povredu, odnosno posledice iste i mjere i postupke koje treba preduzimati da bi se nastale posledice otklonile. Ovdje ipak moram istaći da ću se truditi da kroz preventivno djelovanje obezbijedim da do takvih pojava ne dođe. Značaj preventivnog delovanja je vrlo važan jer ukazivanjem na potencijalne mogućnosti povrede prava građana ukazujemo građanima na šta moraju obratiti posebnu pažnju da do povreda ne dođe, čime se funkcija Zaštitnika građana ostvaruje na najbolji mogući način. Kao pozitivne primjere ukazivanja na određene probleme mogu se navesti teme vezane za nasilje u porodici, internet prevare, radne odnose i drugo.

Nadalje, treba istaći da se prema sadašnjem stanju razvoja našeg društva sve više ukazuje potreba da se sa javnošću komunicira i na novijim i savremenijim sredstvima, a gdje u prvom redu mislimo na internet komunikaciju kroz koju bi građani mogli da daju i svoja određena zapažanja koja nemaju karakter pritužbe ili obraćanja u vezi sa zaštitom prava, ali su po svom karakteru takva da mogu dati određeni doprinos poboljšavanju stanja po pitanju zaštite prava građana i pomoći u stvaranju opšte klime povjerenja, komunikacije i tolerancije u našem društvu, odnosno u našoj lokalnoj zajednici pa i šire. Po pitanju informisanja javnosti smatram da je od posebne važnosti da se javnost upozna sa određenim problemima, odnosno opasnostima kada njihova prava mogu biti povrijeđena. Smatram da je od posebne važnosti da se u ovakvim slučajevima (mobing, prevare, nasilje u porodici i drugo) može da se preventivno djeluje.

6. SARADNJA SA DRUGIM ORGANIMA, ORGANIZACIJAMA I ZAJEDNICAMA

Radi što potpunijeg ostvarivanja funkcije Zaštitnika građana u opštini Tutin neophodno je da se ostvari što bolja saradnja sa drugim organima, organizacijama i zajednicama. Ova saradnja se može definisati na više načina, a u zavisnosti od međusobnih odnosa koji se uspostavljaju u pojedinim slučajevima. U prvom redu, saradnja će se uspostaviti između organa i službi, koje su na neki način po prirodi svoga položaja i propisima definisane uloge, usmereni na pravcu zaštite prava građana, kao što je to Savjetnik za zaštitu prava pacijenata, Služba pravne pomoći i drugi, a dijelom bi se to odnosilo i na budžetskog inspektora, odnosno revizora. U pojedinim slučajevima, može se takođe pojaviti potreba da se ostvari saradnja i sa Povjerenikom za informacije od javnog značaja i drugim kontrolnim i nadzornim institucijama koje su formirane u posljednje vrijeme u našem društvu a čiji značaj je sve veći. Saradnja sa navedenim subjektima prvenstveno će biti usmjerena na koordinirano djelovanje na planu zaštite prava građana, odnosno razmjenu znanja i iskustava. Pored toga na drugom planu potrebno je ostvarivati i što neposredniju saradnju sa svim organima, organizacijama i zajednicama koje odlučuju o pravima građana i to tako da se sa jedne strane postigne što efikasniji rad u slučajevima eventualnog postupanja po pojedinim pritužbama građana vezano za pitanja povrede njihovih prava, a sa druge strane sagledavati pojedina pitanja i pojave u radu i djelovanju ovih subjekata na planu prevencije kako bi u njihovom radu u što manjem broju slučajeva dolazilo do dešavanja u kojima se može smatrati opravdanim pokretanje postupka za zaštitu prava građana. Mora se posebno istaći da ću nastojati da se kod ovih subjekta stvori svijest i potreba da se građanima na potpun i transparentan način približi rad ovih subjekata kako bi građanin u slučaju kada neko pravo ostvari bio zadovoljan načinom rada, postupanja i ponašanja tog subjekta, a sa druge strane da u slučaju kada iz određenih razloga građanin ne može to svoje pravo da ostvari, da mu na pravi, pristupačan i jasan način objasne sve okolnosti po kojima je odlučivano, kako kod građana ne bi ostala sumnja i dilema da li je nadležni organ postupio na pravi način u skladu sa zakonom odnosno drugim propisom na zakonu zasnovanom.

Poseban je značaj saradnje sa organima lokalne samouprave, gdje se u prvom redu misli na Skupštinu opštine, Opštinsko vijeće, Predsjednika opštine i Načelnika opštinske uprave, koji kroz neposredno angažovanje mogu direktno da utiču na postupke ostvarivanja prava građana. Takođe je od izuzetnog značaja da se ostvare preduslovi za što uspješniji rad institucije Zaštitnika građana i to tako što će se raditi na stvaranju političke volje za uvažavanje rada i djelovanja ove institucije sa jedne strane, a sa druge strane da se stvori politička snaga i odlučnost da se uz pomoć

ove institucije sve organizacije i institucije u opštini stave u službu ostvarivanja prava građana. Obzirom da su u proteklom periodu izabrani mnogi novi nosioci funkcija potrebno je sa svima njima saradivati na ovom planu i posebno na planu upoznavanja i primjene Kodeksa dobre uprave.

Posebno treba navesti značaj ustanova socijalne i dječije zaštite i vaspitnoobrazovnih ustanova. Kod navedenih subjekta je velika koncentracija stanovništva koji kod istih svakodnevno ostvaruju, u većoj ili manjoj mjeri, neka od svojih prava, tako da tu postoji mogućnost da neka od tih prava budu povrijeđena.

Ovdje posebno ističem značaj prevencije na kojoj ću raditi, nastojeći da se na ovom planu ostvari što bolja situacija. Ovdje se posebno trebaju istaći određena pitanja koja su vezana za inkluziju i nasilje u školama. Mora se posebna pažnja posvijetiti ustanovi socijalne zaštite Doma za lica ometena u razvoju u Tutinu koja, obzirom da karakter štićenika ove ustanove ima posebnu težinu. Ustanove ove vrste postaju predmet sve veće pažnje od strane mnogih vladinih institucija i nevladinih organizacija, a sa posebnim akcentom na položaj i ulogu Zaštitnika građana po pitanju nadzora i kontrole kod istih.

Po pitanju saradnje, Zaštitnik građana u opštini Tutin biće otvoren posebno prema organizacijama i udruženjima koja imaju za cilj zaštitu pojedinih kategorija stanovništva (djeca, žene, lica ometena u razvoju i drugi) a posebno prema subjektima koji se bave pitanjima zaštite žrtava nasilja, odnosno ugroženih kategorija uopšte. Posebno se postavlja pitanje saradnje sa mjesnim zajednicama na teritoriji naše opštine i to iz razloga što je naša opština sa 99 naseljenih mjesta koja su organizovana u 23 mjesne zajednice, jedna od najrazuđenijih opština u Srbiji. Obzirom na aktuelnu situaciju, jasno je da u većem dijelu stanovništva koji živi na selu predstavlja problem da dođu do opštinskog središta i to kako fizički tako i finansijski problem. Tako se taj dio populacije nalazi u nepovoljnom položaju, kako sa aspekta ostvarivanja prava uopšte, tako i sa aspekta pritužbi za povredu njihovih prava. Imajući to u vidu, smatram da treba sagledati pitanje saradnje sa mjesnim zajednicama da pokušam obezbijediti izlazak u mjesne zajednice, kako bi ove poslove što više približili građanima. Moram napomijenuti da je rješavanje ovog pitanja povezano sa obezbjeđenjem potrebnih preduslova za isto, i to kako organizaciono-tehničkih tako i finansijskih, a što u današnje vrijeme kada se javna uprava suočava sa mnogobrojnim restrikcijama i ograničenjima troškova, čini posebnu poteškoću. Međutim, bez obzira na

navedeno, učiniću sve da uspostavim potrebnu saradnju sa mjesnim zajednicama kako bi svi građani u našoj opštini po ovom pitanju bili izjednačeni u svojim pravima.

Po pitanju saradnje sa drugim subjektima, Zaštitnik građana namjerava da u narednom periodu posebnu pažnju posvijeti saradnji sa odbornicima Skupštine opštine i narodnim poslanicima, kako bi se pospješile aktivnosti na planu zaštite prava građana, a posebno kroz ulogu predstavničkih tijela po pitanju kontrolno nadzorne uloge prema izvršnoj vlasti. Takođe navodim da ću se angažovati i u aktivnostima na izmjeni Zakona o lokalnoj samoupravi, Zakona o zaštitniku građana, kao i drugim propisima koji uređuju ovu oblast, a sve u cilju da rad Zaštitnika građana u narednom periodu bude sve bolji, efikasniji i brži. U tom cilju namjeravam da posebno unaprijedim saradnju sa misijom Organizacije za evropsku bezbjednost i saradnju (OEBS, OSCE) i to kako na planu obuke i stručnog usavršavanja, tako i u vezi određenih stručnih pitanja kao što su izrada posebnog softvera za rad i povezivanje lokalnih ombudsmana.

7. PROSTORNA I TEHNIČKA OPREMLJENOST

Kako bi Služba zaštitnika građana normalno funkcionisala, potrebno je, prvo obezbijediti radne prostorije, koje bi bile pristupačne svim kategorijama građana i opremljene potrebnim kancelarijskim namještajem. Takođe, potrebno je službu tehnički opremiti sa dva kompjutera i jednim štampačem (za zaštitnika i stručnog saradnika), internet konekcijom i dostupnošću bazi propisa, jedan fiksni telefonski broj sa telefonskim aparatom i faksom kao i drugom potrebnom opremom. U domenu opremljenosti spada i izrada posebnog sajta za prezentaciju i komunikaciju, a što se može realizovati angažovanjem stručne službe Opštinske uprave. Ovi osnovni elementi prostorne i tehničke opremljenosti neophodni su, naročito sa aspekta omogućavanja brže i neposrednije komunikacije sa građanima i drugim subjektima na koje je Zaštitnik građana upućen u obavljanju svojih redovnih poslova, kao i bržeg i efikasnijeg obavljanja svakodnevnih administrativno-tehničkih poslova. Smatram, da obezbeđenje navedenih osnovnih i neophodnih uslova, neće predstavljati neki veći materijalni problem za Opštinsku upravu.

Po pitanju opremljenosti moglo bi se sagledati i pitanje opremanja pojedinih mjesnih zajednica u cilju da se kroz sredstva masovnih komunikacija obezbijedi da iz tih sredina građani mogu na lakši i jednostavniji način komunicirati sa institucijom Zaštitnika građana. U narednim godinama, uvažavajući napredak tehnike i sredstava komunikacije može se očekivati da se ovi

vidovi komunikacije unaprijede i proširire na teritoriju cijele naše opštine, ali to je zadatak na duži vremenski rok.

8. STRUČNO USVRŠAVANJE

Neophodni preduslov uspješnog rada i funkcionisanja Zaštitnika građana jeste stalno stručno usavršavanje, što će se obezbijediti na više načina. Kao prvo, bitno je da se sam Zaštitnik građana stalno obučava i usavršava na razne načine, a za to je neophodno da prati aktuelnu stručnu literaturu iz ove oblasti, da razmjenjuje iskustva i pribavlja saznanja od drugih zaštitnika građana, kako onih u okruženju, tako i na republičkom nivou, a posebno kroz periodične konsultacije, odnosno da učestvuje u radu posebnih tematskih konferencija iz oblasti koje su predmet rada i djelovanja zaštite ljudskih prava, odnosno na drugim stručnim skupovima, te da po potrebi učestvuje u pripremi istih sve do nivoa pripreme određenih stručnih analiza ili drugih radova. Radi obezbjeđenja stalnog stručnog usavršavanja Zaštitnika građana, potrebno je pratiti aktuelna dešavanja rada i djelovanja Zaštitnika građana u drugim sredinama i takođe Zaštitnika građana Republike Srbije. Od izuzetnog značaja je rad i djelovanje Udruženja lokalnih ombudsmena Srbije koje će u narednom periodu imati mnogo aktivnosti, posebno u saradnji sa misijom OEBS-a u Srbiji. U sklopu aktivnosti na planu stručnog usavršavanja spadaju i aktivnosti po pitanju sticanja odgovarajućih stručnih uvjerenja i sertifikata o stručnim znanjima i vještinama iz oblasti koje su neophodne za kvalitetno i uspješno obavljanje poslova Zaštitnika građana, te će se u narednom periodu aktivno raditi na sticanju potrebnih uvjerenja, sertifikata, licenci i drugih ovakvih dokumenata. Ovo je posebno značajno po pitanju povreda prava ili rada na prevenciji povreda prava za pojedine kategorije stanovništva, kao što su: djeca, lica ometena u razvoju, žrtve nasilja u porodici i drugi, a koji slučajevi zahtijevaju poseban pristup i posebnu osposobljenost kao što se to zahtijeva i kod drugih organa u pravosuđu, socijalnoj zaštiti i drugih institucija. Od posebnog je značaja dio stručnog osposobljavanja koji će se realizovati putem posebnih stručnih seminara.

9. IZVJEŠTAVANJE O RADU

Kao nezavisan i samostalan organ Zaštitnik građana opštine Tutin, formiran od strane Skupštine opštine Tutin, ima obavezu da Skupštini opštine redovno podnosi izvještaj o radu i to najmanje jednom godišnje kao redovni izveštaj. Na taj način sa jedne strane Skupština opštine ima uvid u rad i djelovanje Zaštitnika građana, a sa druge strane ima mogućnosti da kontroliše rad

Zaštitnika građana, odnosno da cijeni u kojoj mjeri i na koji način se ostvaruje ova funkcija koja je predviđena Statutom opštine i Odlukom skupštine opštine. Od strane Zaštitnika građana, izvještaj će biti pripremljen na vrijeme sa svim potrebnim elementima, odnosno činjenicama i podacima koji će omogućiti odbornicima da na pravi način izvrše uvid u rad Zaštitnika građana u prethodnom periodu, odnosno stanje u našoj opštini u oblasti ljudskih, građanskih i manjinskih prava, te će imati priliku da kroz razna pitanja i odgovore otklone eventualne nejasnoće koje bi se mogle pojaviti u vezi konkretnih pitanja. Bez obzira što se o navedenom izvještaju, shodno usvojenim principima vezano za rad i funkcionisanje kontrolno-nadzornih institucija ne glasa, ipak je to mogućnost da se sagleda rad i djelovanje ove institucije u izvještajnom periodu. Izvještaj je od značaja i za širu javnost koja će na taj način, putem sredstava javnog informisanja moći da se upozna detaljnije sa radom i djelovanjem Zaštitnika građana u opštini Tutin u prethodnom periodu, odnosno kroz dijelove izvještaja moći će da stekne uvid u pojedina dešavanja i rješavanja određenih pitanja, a što može biti građanima od koristi za rješavanje eventualnih situacija u kojima se oni nalaze, a koje su istovjetne ili slične onima koje je već rješavao Zaštitnik građana, odnosno pomagao da se riješe. Smatram da će na navedeni način građani biti podstaknuti da se više zalažu za zaštitu svojih prava, jer se cio sistem zaštite prava građana, kako kod nas tako i u svijetu, zasniva u prvom redu na reagovanje samog građanina na povredu njegovih prava, odnosno ugrožavanje istih. Nema zaštite prava građana bez inicijative, upornosti i istrajnosti samih građana i ova institucija treba da ih u tome stalno podržava i ohrabruje, a to čini na najbolji mogući način ukoliko ih upoznaje sa iskustvima koja postoje na tom planu. Za upoznavanje sa sadržajem izvještaja, koristiću pozitivna iskustva u saradnji sa medijima, odnosno sredstvima javnog informisanja, kao i mogućnost da se plan i program rada i izvještaj o radu Zaštitnika građana objavi na zvaničnom sajtu opštine Tutin.

10. PRIJEDLOZI ZA UNAPREĐENJE I POBOLJŠANJE RADA OPŠTINSKE UPRAVE I JAVNIH SLUŽBI

Opštinska uprava u Tutinu u svom dosadašnjem radu funkcioniše na jedan tradicionalni način, što samo djelimično uspjeva odgovoriti zahtjevima i potrebama koji se pred njom postavljaju, a prije svega zahtjevima i potrebama građana. U jednoj tako tradicionalno organizovanoj Opštinskoj upravi, građani se prilikom obavljanja svakodnevnih poslova sve više suočavaju sa sledećim problemima i poteškoćama: gužva na šalterima i radnim prostorijama, dolazanje više puta radi obavljanja istog posla, posjećivanje više objekata radi završavanja istog

posla, nepristupačnost radnih prostorija naročito za invalidna lica, nepotrebno usložnjavanje jednostavnih poslova, neljubaznost pojedinih službenika prema građanima i tako dalje.

Zbog navedenih razloga i potrebe otklanjanja postojećih nedostataka i problema, a sve u cilju što boljeg i efikasnijeg funkcionisanja Opštinske uprave i javnih službi za potrebe građana, Zaštitnik građana smatra da se u najskorije vrijeme moraju preduzimati ozbiljne mjere kako bi se prešlo na jedan moderniji, bolji, a prije svega mnogo efikasniji i odgovorniji način rada i funkcionisanja Opštinske uprave. U ovom vremenu razvoja nauke i tehnologije, kao i samog načina života građana, koji se značajno promijenio zadnjih nekoliko godina, taj prelazak sa jednog tradicionalnog na moderniji način funkcionisanja, jednostavno je postao nužnost i potreba. Taj moderniji i efikasniji način funkcionisanja Opštinske uprave je, prije svega uvođenje i implementacija elektronske uprave.

Elektronska uprava je upotreba informatičke tehnologije kako bi se olakšao promet informacija i savladale fizičke prepreke tradicionalnih sistema do korišćenja tehnologije, kako bi se olakšala dostupnost i bolje izvršavanje poslova u korist građana. Uvođenjem i implementacijom elektronske uprave, Zaštitnik građana smatra da se djelimično mogu riješiti navedeni problemi i nedostaci, čime se omogućava svim građanima da poslove pred organima Opštinske uprave završavaju jednostavnije, brže i jeftinije.

Dakle, elektronska uprava bi omogućila jedan efikasniji odnos prema građanima, jer ovakav način rada i funkcionisanja uprave, može putem interneta i mobilne tehnologije biti dostupan 24 časa dnevno, za razliku od klasičnog pristupa gde dostupnost zavisi od radnog vremena šaltera. Elektronska uprava omogućići će potpunu transparentnost u radu Opštinske uprave i javnih službi, te na taj način smanjuje mogućnost raznih zloupotreba prema građanima.

Zaštitnik građana, takođe smatra da će najavljena izgradnja objekta administrativnog centra u kojem bi bila smještena cijela Opštinska uprava i druge institucije za potrebe građana, stvoriti izvanredne tehničke i materijalne uslove za uvođenje novih metoda i tehnologija u operativnom radu lokalne samouprave.

Pored navedenog, Zaštitnik građana opštine Tutin predložiće i zahtijevati da zaposleni obavljaju svoje poslove u skladu sa pravnim propisima, profesionalnim i etičkim standardima, kao i da svojim ponašanjem u radu budu u funkciji zaštite prava i dostojanstva građana. Dakle, u odnosu sa strankama - građanima, zaposleni se trebaju ponašati korektno, ljubazno i strpljivo. Zaštitnik građana zalagaće se da rad Opštinske uprave i javnih službi bude transparentan i

dostupan javnosti, kako bi se omogućilo efikasnije ostvarivanje prava, dužnosti i pravnih interesa građana.

Siguran sam da je ovo pravi put da se na jedan suštinski i kvalitetniji način podigne nivo efikasnijeg i odgovornijeg rada i funkcionisanja Opštinske uprave i javnih službi u opštini Tutin.

11. PRIJEDLOZI ZA POBOLJŠANJE RADA ZAŠTITNIKA GRAĐANA

Po pitanju rada i delovanja Zaštitnika građana u opštini Tutin u narednom periodu mora se podići na zavidnom nivou. Potrebno je da se dalje dograđuje pravni okvir za rad i djelovanje Zaštitnika građana te se u skladu sa time može pristupiti izradi nove odluke o Zaštitniku građana u koliko dođe do promjene zakonskih propisa koji uređuju ovu oblast. Prema ukazanoj potrebi, obzirom na raznovrsnost poslova koji postoje i koji će se pojavljivati, a koji zahtijevaju da se dijelom ili u cjelini vrše van kancelarije Zaštitnika građana, određeni dio radnog dana odnosno radne nedelje kada bi se Zaštitnik građana isključivo bavio radom sa građanima odnosno vršio u klasičnom smislu prijem stranaka, može se mijenjati. Ovo je posebno važno ako se zna da postoji samo jedno lice kao stručni saradnik Zaštitnika građana u obavljanju administrativnotehničkih poslova. Neposredniji i kvalitetniji pristup građana Zaštitniku građana može se postići poboljšanjima komunikacionog sistema koji se sada koristi. Navedene mjere ne zahtijevaju posebno značajna sredstva koja bi se angažovala, te pretpostavljam da to neće biti problem. Pored navedenog, treba pojačati saradnju sa službom pravne pomoći po pitanjima efikasnije zaštite ugroženih kategorija stanovništva, a posebno u slučajevima nasilja u porodici i slično, gdje je od izuzetnog značaja funkcionisanje akcionog tima, komisije za rodnu ravnopravnost i drugih subjekata koji djeluju na ovom planu.

U realizaciji ovog plana i programa nadam se da ću imati potrebno razumijevanje Skupštine opštine kojoj ovaj dokument dostavljam kako bi se time stvorio uređeni okvir rada i djelovanja za moj naredni mandatni period a u skladu sa opštinskom odlukom, zakonima i na zakonu zasnovanim drugim propisima.

U Tutinu, 23. decembra 2013. godine.

**Zaštitnik građana
Opštine Tutin**

Amer Bakić